

### **Opwekking of restauratie?**

Velen in onze tijd verlangen naar en bidden voor een opwekking. Onze tijd is er ook rijp voor. De geschiedenis leert dat opwekkingsbewegingen ontstaan in tijden van maatschappelijke, culturele en geestelijke crisis. Ongetwijfeld is onze tijd zo'n tijd! Een opwekking is een door God gegeven vernieuwing van de gemeente in de crisis van maatschappelijke en culturele vernieuwingsdrang. Onze tijd is vol van chaotiserende veranderingen en vernieuwingen. Normen en waarden komen op losse schroeven te staan. Wat vroeger verkeerd was, is tegenwoordig toegestaan en wordt soms zelfs aanbevolen. Van oudsher duidelijk gestructureerde gezagsverhoudingen als die tussen ouders en kinderen, man en vrouw, werkgevers en werknemers, overheid en onderdanen, worden herzien. Met al haar chaos en crisissfeer heeft de vernieuwingsdrang iets van het òzuchten van de gehele schepping, die in barenssnood isò (Rom. 8:21), in de smartelijke verwachting van de komst van het Rijk Gods waarin alles en allen vernieuwd zullen zijn.

De gehele geschiedenis der christelijke kerk door heeft God juist in zulke maatschappelijke en culturele vernieuwingscrises aan zijn gemeente een opwekkingsbeweging geschonken. Een opwekking is een voorproefje van Gods Toekomst in de crisis van menselijke toekomstbrouwerij en sloperswerkzaamheden aan het verleden. Een geestelijke opwekking onder christenen heeft altijd iets van de tinteling van het komende Godsrijk. Een opwekking is vol van de dynamiek van Gods toekomst. Een opwekking kan het verleden en heden in haar negatieve aspecten aan. Zij behoeft het verleden niet te restaureren en in ere te herstellen om de crisis in het heden te bezweren. Want de opwekking is vol van creativiteit, omdat ze vol is van Gods toekomst. Opwekkingsbewegingen in de gemeente van Jezus Christus hebben christenen altijd geïnspireerd om heel kritisch te kijken naar hun eigen geschiedenis en de daarin voor heilig verklaarde normen en waarden, gebruiken en opvattingen. De grote opwekkingsbewegingen die in de 18e en 19e eeuw het kerkelijk - en maatschappelijk! - leven in Engeland en Amerika vernieuwden, werden mede gekenmerkt door fundamentele kritiek op zulke christelijke vanzelfsprekendheden.

Door de opwekking aangeraakte gelovigen weigerden langer te geloven dat het onderscheid tussen rijken en armen een door God ingestelde ordening van het leven is. Zij namen het onderwijs aan kinderen uit de toekomstloze arbeidersmilieus ter hand. Sommigen stonden aan de wieg van het Britse vakverbond! Vanuit de opwekkingsbeweging werd actie ondernomen voor de afschaffing van de slavernij, die in een aanzienlijk deel van de kerk werd gezien als de legitieme consequentie van de vervloeking van Cham en diens nakomelingen. In bepaalde takken van de opwekkingsbeweging durfde men ook kritisch te kijken naar de traditionele verhouding tussen mannen en vrouwen. William Booth, de stichter van het Leger des Heils, verklaarde dat vrouwen zijn beste medewerkers waren en gaf hun in geestelijk werk een plaats, bijna gelijkwaardig aan die van de man.

In onze tijd bidden velen om een opwekking. En terecht. De gemeente heeft in deze crisistijd een opwekking nodig om toekomst te hebben! Allerlei actie en groepsvorming wordt gepresenteerd als het begin van een nieuwe opwekking. Als dat laatste gebeurt moeten we bijzonder op onze hoede zijn. Gaat het in zulke acties en groepsvorming om echte opwekking of om restauratie van een bedreigd verleden? Een vuistregel om dit uit te maken: de echte opwekking heeft altijd iets progressiefs. Omdat zij aangeraakt zijn door Gods toekomst durven òpgevekteò christenen kritisch te kijken naar traditionele opvattingen en praktijken. In christelijk Nederland lijkt zich een aardverschuiving te voltrekken. Traditionele kerken lopen leeg. Ter linker zijde van deze kerken ontstaan maatschappelijke en politiek geëngageerde basisbewegingen. Aan de rechter zijde groeien evangelische gemeenten. Talrijke evangelische organisaties en instituten schieten als paddenstoelen uit de christelijke grond. Wat is in dit alles opwekking en wat is restauratie van de traditie? De echte opwekking durft kritisch naar het eigen dierbare verleden te kijken en heeft een progressieve openheid voor vernieuwing!

Olof de Vries